RNDr. Branislav Matoušek, CSc.

* 21. 12. 1933 – †5. 9. 2025

Koncom leta nás navždy opustil náš bývalý kolega, dlhoročný zamestnanec Slovenského národného múzea, významný ornitológ, zoológ, múzejník a historik Branislav Matoušek. Narodil sa v Trnave v medzivojnovom období, kde prežil svoje detstvo. Navštevoval trnavské školy a tu sa aj vďaka otcovi formovala jeho budúca profesná dráha. Už ako malý chlapec obdivoval prírodu a stále viac poznával a objavoval krásy sveta Svoje nadanie rozvíjal aj v hudbe. Učil sa hre na husliach, no predovšetkým sa mu stala životnou cestou veda, poznanie a múzejná práca.

Po maturite na trnavskom gymnáziu študoval biológiu a chémiu na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, so špecializáciou zoológia. V roku 1957 ukončil štúdium ako promovaný biológ, neskôr získal titul RNDr. a v roku 1967 titul kandidáta biologických vied (CSc.).

Múzejníctvu, no najmä Slovenskému národnému múzeu zasvätil celý svoj profesionálny a do veľkej miery i súkromný život. Viac ako štyri desaťročia budoval zbierky zoologického oddelenia v SNM – Prírodovednom múzeu. Jeho odborná erudícia však prerástla aj do iných odborov, a tak sa významným spôsobom zaslúžil o rozvoj múzejníctva na Slovensku v širšom kontexte. V SNM – Prírodovednom múzeu pozdvihol úroveň ornitológie a zoológie na stredoeurópsku úroveň. Z neveľkej kolekcie vybudoval mnohotisícovú zbierku vtáčích preparátov, vajec, hniezd a osteologického materiálu, ktorá je najväčšou na území Slovenska. Bohatá bola aj jeho edičná činnosť, B. Matoušek sa významnou mierou zaslúžil o vydávanie odborných periodík Zborník SNM – Prírodné vedy a Annotationes zoologicae et botanicae, ktoré nepretržite vychádzajú už celé desiatky rokov. Sám publikoval vyše 300 vedeckých štúdií a prác venovaných histórii zoológie, múzejnej problematike aj popularizácii vedy a múzejníctva. Postupne sa z kurátora stal vedúcim zoologického oddelenia, neskôr riaditeľom Prírodovedného ústavu a v rokoch 1990 – 1995 zastával funkciu ústredného riaditeľa celého Slovenského národného múzea. Ako riaditeľ či odborný pracovník stál pri mnohých významných podujatiach, výstavách a projektoch našej vrcholnej muzeálnej inštitúcie. Za svoju odbornú, publikačnú a organizačnú prácu bol ohodnotený Cenou Andreja Kmeťa za rozvoj slovenského múzejníctva, Zlatou medailou profesora Ferianca za prínos pre slovenskú ornitológiu. Ako významný Trnavčan sa stal čestným občanom mesta a dostal Cenu mesta Trnava.

Branislav Matoušek nám navždy zostane v pamäti ako nesmierne pracovitý a plodný človek, ktorý nepremárnil ani minútu svojho dlhého života a zanechal nám po sebe veľké množstvo výsledkov svojej práce, ktoré nás budú ešte veľmi dlho sprevádzať a inšpirovať.

Česť jeho pamiatke

Posledná spoločná fotografia s kolegami na návšteve pri príležitosti 90. narodenín B. Matouška.

Česť jeho pamiatke

Adresa autora:
Ján Kautman
Slovenské národné múzeum – Prírodovedné múzeum, Vajanského nábrežie 2, P.O. Box 13, 810 06 Bratislava 16